

aan de gemeenteraad
onderwerp Meicirculaire 2025 gemeentefonds

van het college van burgemeester en wethouders
datum 24 juni 2025
zaaknummer 1490708

memo

Samenvatting

Het rijk informeert de gemeenten meerdere keren per jaar door middel van zogenoemde circulaire over de uitkering uit het gemeentefonds. De belangrijkste en vaak ook meest uitgebreide zijn de meicirculaire en de septembercirculaire. De meicirculaire bevat de vertaling van de voorjaarsnota van het rijk; de septembercirculaire bevat de vertaling van de miljoenennota. De financiële effecten van de meicirculaire 2025 worden gedeeld met de raad ten behoeve de besluitvorming over de 1^e bestuursrapportage 2025 en de kadernota 2026-2029.

Doel

De financiële gevolgen van de meicirculaire 2025 worden met de raad gedeeld. Dit is belangrijk voor de keuzes die de raad moet maken over de eerste bestuursrapportage van 2025 en over de kadernota voor 2026 tot en met 2029.

1. Aanleiding

De meicirculaire is op 28 mei door het rijk gepubliceerd. In de weken daarna is berekend wat dit voor Gouda betekent. Op 13 juni heeft het rijk nieuwe rekenmodellen gepubliceerd, met verbeterde gegevens. Deze zijn gebruikt voor deze memo aan de gemeenteraad.

2. De meicirculaire 2025 op hoofdlijnen

Op basis van de voorjaarsnota 2025 stelt het rijk extra geld beschikbaar aan gemeenten. Voor Gouda betekent dit dat er tijdelijk meer geld komt uit het gemeentefonds. Dit is onder andere bedoeld als:

- compensatie voor de terugval in 2026 (het 'ravijnjaar'),
- extra geld voor tekorten in de jeugdzorg,
- verlichting van de ingroei naar de Hervormingsagenda Jeugd,
- en een vergoeding voor loon- en prijsstijgingen (accressen).

Vanaf 2028 verandert dit beeld. Dan wordt de landelijke bezuiniging op jeugdzorg (de taakstelling in de Hervormingsagenda Jeugd) zwaarder. Hierdoor krijgt Gouda vanaf 2028 juist minder geld. Het verwachte financiële ravijn in 2026 wordt dus uitgesteld, maar komt alsnog in 2028.

Let op: de extra jeugdzorgmiddelen voor 2026 en 2027 zijn tijdelijk. Daarna daalt het budget flink. Daarom blijft het belangrijk om de kosten van jeugdzorg goed te beheersen en te blijven investeren in een sterke sociale basis.

Van de extra inkomsten moet een deel opzij worden gezet voor loon- en prijsstijgingen. Volgens het bestaande beleid betekent dit:

- in 2026 kan € 0,4 miljoen vrijvallen,
- in de jaren daarna moeten bedragen worden gereserveerd die oplopen van € 4,4 miljoen in 2027 tot € 5,9 miljoen in 2029.

Sommige extra middelen zijn bedoeld voor specifieke taken, zoals de rol van Gouda als centrumgemeente. Deze worden toegelicht in **bijlage 1**.

Tot slot:

- In de jaren **2025 tot en met 2027** is er een positief financieel resultaat.
- In de jaren **2028 en 2029** is er een negatief resultaat.

Dit alles leidt tot het volgende totaaloverzicht.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
A. Bruto resultaat	-9.042	-15.138	-13.189	-8.243	-6.992
B. Loon- en prijscompensatie	0	-445	4.424	5.391	5.920
C. Taakmutaties	4.049	2.761	3.000	3.075	1.431
D. Overige bijstellingen	534	1.072	750	750	750
E. Netto resultaat	-4.459	-11.749	-5.016	973	1.110

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

3. Toelichting

Ad a. Bruto resultaat

Het bruto resultaat is het verschil tussen het bedrag uit de meicirculaire 2025 en het bedrag uit de decembercirculaire 2024. Voor alle jaren vanaf 2025 krijgt de gemeente meer geld. De aangepaste rekenmodellen die het rijk op 13 juni heeft gepubliceerd, zijn in dit resultaat verwerkt.

Ad b. Loon- en prijscompensatie

De gemeente moet geld reserveren voor verwachte loon- en prijsstijgingen. Dat is een verplichting van de provinciale toezichthouder. Dit geld komt uit de algemene uitkering.

Op basis van de verwachte stijgingen en wat Gouda al opzij heeft gezet, ontstaat het volgende beeld:

- In 2026 komt er ruim € 0,4 miljoen vrij.
- Vanaf 2027 moet er jaarlijks € 4,4 miljoen of meer extra worden gereserveerd.

Ad c. Taakmutaties

De gemeente krijgt ook extra geld vanwege nieuwe taken (taakmutaties). Het grootste deel van dit geld is bedoeld voor taken in de regio. Deze bedragen worden direct toegevoegd aan de bijbehorende programma's in de begroting. Andere grote taakmutaties worden voorlopig gereserveerd op een aparte post ('stelpost taakmutaties') binnen programma 8. Later wordt besloten waarvoor dit geld precies wordt gebruikt.

Voor één taak geldt een uitzondering: de € 250.000 voor de uitvoering van de Omgevingswet. De raad heeft eerder besloten dat dit bedrag naar de reserve voor de Omgevingswet gaat. Dit is vastgelegd bij het besluit over de Nota reserves en voorzieningen.

Ad d. Overige bijstellingen

Gemeenten mogen inkomsten uit het gemeentefonds meetellen als er voldoende ruimte is binnen het BTW-compensatiefonds. Dit mag volgens de regels van de provinciale toezichthouder. Gouda past deze regel sinds de begroting 2025 toe.

Voor 2024 blijkt er minder ruimte in het BTW-compensatiefonds dan verwacht. Gemeenten hebben namelijk meer geld geclaimd bij het fonds dan vooraf gedacht. Dit heeft gevolgen voor de begroting van 2025 én voor de ramingen daarna:

- In 2025 moet € 534.000 worden afgeraamd.
- Vanaf 2026 moet jaarlijks € 750.000 worden afgeraamd.

Daarnaast staat in de circulaire dat het rijk de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo heeft uitgesteld naar 1 januari 2027. Daarom is de eerdere korting op het gemeentefonds voor 2026 geschrapt. Het levert Gouda een financieel voordeel op van € 0,9 miljoen. In de begroting was echter ook al een verwachte opbrengst van € 0,3 miljoen opgenomen. Deze opbrengst kan nu niet doorgaan.

Let op: inmiddels is dit wetsvoorstel door de Tweede Kamer controversieel verklaard. Dat betekent dat de invoering mogelijk helemaal wordt uitgesteld. Ook de opbrengst in 2027 kan dan niet worden gehaald.

4. Netto-effect meicirculaire

Het netto-effect van de meicirculaire is samengevat in de tabel hieronder.

In de jaren **2025 tot en met 2027** is er sprake van een **positief resultaat**. Vooral **2026** laat een grote meevaller zien. In de jaren **2028 en 2029** is het beeld minder gunstig: dan is er een **tekort**.

Daarom is het verstandig om alvast rekening te houden met **2028 als nieuw ravijnjaar**.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Meicirculaire 2025	-4.459	-11.749	-5.016	973	1.110

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

5. Maatregelen en geactualiseerd financieel perspectief

Een deel van de financiële tegenvaller in 2028 komt doordat het rijk het gemeentefonds verlaagt. Dit gebeurt omdat gemeenten vanaf dan een eigen bijdrage mogen vragen voor jeugdzorg en de trajecten korter zouden moeten duren. Dat zou geld moeten opleveren.

De provinciale toezichthouder heeft geadviseerd om hiervoor een compenserende stelpost op te nemen. Zo kunnen deze maatregelen budgetneutraal in de begroting worden verwerkt.

Het college volgt dit advies op en stelt hiervoor inkomsten te begroten. De verwachte bedragen staan hieronder.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Eigen bijdrage jeugdzorg				-1.039	-1.075
Sturen op trajectduur jeugdzorg				-271	-281
Totaal maatregelen				-1.310	-1.355

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Dit alles leidt tot het volgende totale financiële effect van de meicirculaire, inclusief de bijbehorende maatregelen.

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Effect meicirculaire	-4.459	-11.749	-5.016	973	1.110
Effect maatregelen				-1.310	-1.355
Totaal effect meicirculaire + maatregelen	-4.459	-11.749	-5.016	-337	-245

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

De totaalregel uit deze memo is ook opgenomen in het raadsvoorstel over de 1e bestuursrapportage 2025 en ook over de kadernota 2026–2029. In beide voorstellen wordt ook toegelicht wat de gevolgen zijn voor het financiële perspectief in die jaren.

6. Onzekerheden blijven bestaan

Voor de gemeente blijft er op een aantal punten onzekerheid bestaan over het precieze bedrag dat Gouda uit het gemeentefonds ontvangt. Het gaat onder andere om de volgende onderwerpen:

1. Onzekere cijfers bij de verdeling van het gemeentefonds

In de meicirculaire 2025 lijken sommige gegevens, die gebruikt worden voor de verdeling van het geld, niet actueel of niet goed te kloppen. Zo wijken bijvoorbeeld het aantal inwoners en de WOZ-waarden af van de cijfers die voor 2024 bekend waren.

In volgende circulaire worden deze cijfers waarschijnlijk aangepast. Dat kan invloed hebben op de hoogte

van de uitkering aan Gouda.

2. Compensatie voor tekorten in de jeugdzorg (2023–2024)

Het rijk heeft in de voorjaarsnota 2025 toegezegd dat het wil bijdragen aan de tekorten die gemeenten hebben gehad in de jeugdzorg in 2023 en 2024. In de meicirculaire staat echter nog niet hoe en wanneer dit gebeurt. Hierover bestaat dus nog onzekerheid.

3. Specifieke uitkeringen (SPUK's)

Het kabinet wil het aantal aparte uitkeringen (SPUK's) verminderen. Het plan is om dit geld voortaan via het gemeentefonds te geven, maar dan wel met een korting van 10% vanwege 'efficiënter werken'. In de meicirculaire 2025 is nog niet uitgewerkt hoe dit precies gaat gebeuren. Ook dat brengt onzekerheid met zich mee.

Taakmutaties zijn veranderingen in de uitkering uit het gemeentefonds. Ze ontstaan doordat gemeenten er taken bij krijgen of juist taken kwijtraken, of als bestaande uitkeringen worden aangepast.

De meeste taakmutaties zijn voor Gouda zelf. Deze middelen worden eerst toegevoegd aan de stelpost taakmutaties in programma 8. Op een later moment wordt bepaald waar het geld precies voor wordt gebruikt. De bijbehorende begrotingswijzigingen worden op een later moment voorgelegd aan de raad via de reguliere Planning en Control-cyclus (PenC-cyclus).

Als de besteding van de taakmutaties niet binnen zes maanden is geregeld, wordt het geld overgeheveld naar de stelpost prijscompensatie.

Voor taakmutaties die bestemd zijn voor regionale samenwerking, geldt een andere afspraak: deze bedragen worden direct toegevoegd aan het bijbehorende programma in de begroting.

De taakmutaties uit de meicirculaire zijn samengevat in de tabel hieronder. In alle gevallen gaat het om geld dat Gouda mag uitgeven. Daarom zijn alle bedragen positief.

(DU = decentralisatie-uitkering, IU = integratie-uitkering, overige mutaties lopen via algemene uitkering)

Bedragen * € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
1. Faciliteitenbesluit opvangcentra (DU)	318	-	-	-	-
2. Uitvoeringskosten Omgevingswet (DU)	250	-	-	-	-
3. Wmo hulpmiddelen	-	40	-	-	-
4. IBO Problematische schulden	83	-	-	-	-
5. Armoedebestrijding kinderen (DU)	-	14	14	14	14
6. Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	11	11	-	-	-
7. Alleenverdienersproblematiek (DU)	211	-	-	-	-
8. Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	14	6	6	6	6
9. Vrouwenopvang (DU)	8	7	7	7	7
10. Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	248	248	248	248	-
11. Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	4	4	4	4	4
12. Aanpak laaggeletterdheid (DU)	135	104	104	104	-
13. Begeleiding jongeren naar werk (DU)	209	-	-	-	-
14. Work in Nederland (DU)	100	100	100	-	-
15. Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	530	477	477	477	477
16. Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	1.007	827	1.117	1.291	-
17. Beschermd Wonen (IU)	923	923	923	923	923
Totaal taakmutaties	4.049	2.761	3.000	3.075	1.431

Sommige taakmutaties zijn zó klein dat ze niet apart worden opgenomen in de stelpost taakmutaties. Het gaat om bedragen tot ongeveer € 10.000. Deze bedragen zijn te beperkt om binnen het programma of de totale begroting een groot verschil te maken.

Ook een groter bedrag, namelijk gemiddeld € 250.000 per jaar uit de integratie-uitkering Participatie, wordt niet aan de stelpost toegevoegd. Dit bedrag heeft te maken met de uitvoering van taken door Promen (de gemeenschappelijke regeling voor werk en participatie). Als er geld nodig is voor dit onderwerp, verloopt dat via de begroting van Promen en het financiële perspectief van de gemeente.

Toelichting op de taakmutaties

1. Faciliteitenbesluit opvangcentra

Gemeenten met een asielzoekerscentrum krijgen elk jaar geld van het COA, gebaseerd op het aantal opvangplaatsen. Naast het bedrag voor 2025 krijgen sommige gemeenten ook nog een nabetaling voor 2023 of 2024.

2. Uitvoeringskosten Omgevingswet

Dit geld is bedoeld om de invoering van de Omgevingswet goed te laten verlopen. De werkelijke kosten

worden later nog onderzocht. Volgens een eerder raadsbesluit worden deze middelen toegevoegd aan de reserve voor de Omgevingswet.

3. Wmo-hulpmiddelen

Door veranderingen in de langdurige zorg komen er extra kosten bij de Wmo. Daarom wordt geld overgeboekt van de Wet langdurige zorg naar het gemeentefonds.

4. Problematische schulden (IBO)

Het rijk voert maatregelen in om problematische schulden aan te pakken. Gemeenten ontvangen in 2025 geld om vroegtijdige signalen van schulden te kunnen herkennen en aanpakken.

5. Armoedebestrijding kinderen

De uitkering is aangepast op basis van de nieuwste cijfers.

6. Antidiscriminatievoorzieningen (ADV's)

Gemeenten krijgen extra geld om meer aan preventie van discriminatie te doen. Het ministerie werkt aan een nieuw stelsel voor deze voorzieningen.

7. Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten krijgen geld om huishoudens met één inkomen te helpen, als die door het missen van toeslagen onder het sociaal minimum vallen. Dit gebeurt via de bijzondere bijstand.

Regiomiddelen

De onderstaande uitkeringen zijn bedoeld voor taken die Gouda als centrumgemeente in de regio uitvoert.

8. Maatschappelijke opvang en OGGz

Het bedrag is aangepast op basis van nieuwe cijfers. Het bevat ook een nabetaling over 2024.

9. Vrouwenopvang

De uitkering is geactualiseerd met recente gegevens.

10. Versterking arbeidsmarktregio's

Gemeenten krijgen geld om mensen beter te begeleiden naar werk. Centrumgemeenten krijgen extra geld om de samenwerking in de regio te verbeteren.

11. Nationaal Actieplan Dakloosheid

Het doel is om dakloosheid te voorkomen en woonplekken met ondersteuning te bieden aan mensen die dakloos dreigen te worden. De verdeling van het geld is aangepast.

12. Aanpak laaggeletterdheid

Dit geld is bedoeld voor nieuwe plannen in de regio voor de jaren 2025–2028. Het gaat om het bereiken van mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en digitale vaardigheden.

13. Begeleiding jongeren naar werk

Omdat een nieuwe wetgeving is uitgesteld tot 2026, gaat de tijdelijke aanpak voor het begeleiden van kwetsbare jongeren in 2025 nog een jaar door.

14. Work in Nederland

Centrumgemeenten van 33 arbeidsmarktregio's ontvangen geld om EU-arbeidsmigranten beter te informeren en te helpen.

15. Impulsbudget sociale infrastructuur

Gemeenten krijgen geld om sociaal ontwikkelbedrijven te versterken en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. Dit budget loopt van 2025 tot en met 2034.

16. Impulsbudget arbeidsmarktregio's

Tussen 2025 en 2028 ontvangen regio's tijdelijk extra geld om samen te werken aan scholing en werk. Een

deel van het budget is bedoeld voor communicatie. In 2027 wordt gekeken of het geld goed is besteed.

17. Beschermd wonen

De uitkering is aangepast op basis van actuele gegevens en de stijging van lonen en prijzen.